

קסא:

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

מסורת הש"ס

עין משפט גמ מצוה

ה א מ"י פ"ד מ"ג מ"ג
וה"ה ה' ס' ס' ס' ס'
טו"ט ח"מ ק"י ק"י ס' ס'
ס'
י ב מ"י ס' ס' ג' טו"ט
ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

רבינו גרשום

עמ"ס ראו"ב ח"מ ס' ס'
במקום שמו וכשר הוא,
ומשני לא ליכור בית דין
הכי אלא ליכור הכי דין
שיק אשכנזי שפא דרבי
וחתים איש אבות ש"ס
מו"ק ה"א. ונכחי ליתוס
דאי אמרי עיניו יעקב זה
כתיב ראו"ב ה"א ונכחי
בית דין מה בכך ונכחי
ש"ס אכ"כ כתב ח"מ ח"מ
חתימה דהא רב לא הוה
חתימה שמו אלא במקום
דמי שפיר דמות
דג ובלבד היו מבירין שזו
היא חתימתו. חרותא.
דק היה בעיניו. רב ספרא
ספ"ן. בלבד היה כותב
במקום שמו. כותבא. כתיב
חתימה של ספ"ן. ונכחי
איכא למימר ונכחי אבות
אשכנזי ומשני לא חתימה
אשכנזי. ר' זוטרא אמר
למה לך לשניי כל הני
דשניי דחוקי הוי אלא
האי דקאמר ר' ירמיה בר
אבה אחורי הכתב כנדי
הכתב כתיבין לא חתימה
כל מקושי שאין עדי
[ולכן] כשיטה אחת ספ"ן.
כנז ששלישן החתימה
לחתימה כג' שיטות זה על
גב זה והחתימה חתימה
כנגד שיטה אחרונה חתימה
השנייה למעלה וחימו
חתימתה בשיטה אחת
של עזרה היו גידי לכולהו
ולכאן למיחש כותבין ויף:
כל המחקר כולם. השניון
בשיטה שלא במקום שירי
וקיים צורך לכתוב. ספ"ן
השניון. דין קיימיתון.
דכתב כן זה המקל פלוגי
ששקטוס פלוגי שירי וקיים
כדי שלא יאמר שיש כותב
ונמחק ויף. וצריך שיחזיק
מעניו של ש"ס. של מעלה
בשיטה אחרונה.

ויש לומר דהכי פריך וליחוש דלמא גיין לראובן בן ומתכשר ביעקב
עד ויהיה הלוח סבור שלא זייפו ויהא עדין (ט) כמו שכתבו לו וכל
כמה שלא יכריעו הלוח לקיימו לא נקיימו או לא טענין ליתמי
(ו) ללקוחות ומלוא טענות ויף אחי שפיר שבלא שום שכתה יוליא מהס
נחור למשת גיטין דתנן התם פ'
המגרש (דף פו.) שני גיטין (י) שכתבו
זה בלא זה את שהעדים נקראים עמו
כשר ופריך נגמרה ולימכר האי
בראו"ב והאי בנן יעקב עד דתנן
איש פלוגי עד כשר השתא משמע
דפשיטא דקמא כשר בראובן גירדא
מנלא מייתי ראייה דכשר כמו
בנן יעקב עד והא איני כשר
בראו"ב והאי בנן יעקב דתנן
ראובן בן אקמא יעקב עד אנתרא
ופריך ליתכשר האי בראובן [בן] והאי
יעקב עד דתנן איש פלוגי עד כשר
והשתא נמי היכי פשיטא ליה דקמא
כשר בראובן בן גירדא (ט) ופירש רש"י
דבראו"ב בן כשר דמשמע אי בן של

ראובן כדרך חתימת היוונים והיו כמו בן איש פלוגי והאי ביעקב עד
שלומו עד אחר הוא שמו יעקב ופירוש זה אינו נראה מזה דלמא
אית לן למימר דבראו"ב בן יווי הוא כיון שהכתב כתוב עברי ועוד כי
נמי הי יווי והוא כמו בן פלוגי לא היו כשר כיון דלא כתב עד ועוד
עד שני גיטין וכתיב על המחמתן על וליכתי מתכשר דמתנן בן
פירכא קמא לא (ו) תבא שפיר ויש לפרש הכי התם מעיקרא פריך
וליתכשר האי בראובן והאי בנן יעקב עד כלומר ראובן נתחון להעיד
על שני גיטין וכתיב על המחמתן על וליכתי מתכשר דמתנן בן
איש פלוגי עד כשר וגם חתם שמו ראובן על הראשון ובהכי כשר
דמתנן את (ו) שעדים נקראים עמו כשר ועם הראשון נקרא
[בן] יעקב עד שראובן קאי אבן יעקב ופשיטא דכשר ולכן לא הביא
ראיה להכשיר ומשני דכתב בראובן בן אקמא יעקב עד אנתרא
והשתא (ט) ידעין דהאי יעקב דכתב לא חתם בראובן דלא חתם שמה
דלניה ופריך ולימכר האי בראובן בן והאי ביעקב [עד] דתנן איש
פלוגי עד כשר כלומר יש לנו לומר שיעקב חתם בשני יעקב עד
ובהכי כשר ואח"כ בל ראובן בנו וחתם על ראשון בראובן בן ותשב
שחתימת יעקב עד נקראת עם אותה שלו ובהכי כשר דמתנן את
העדים נקראים עמו כשר ומשני דלא כתב עד דהשתא דהאי יעקב לא
יבא לא דיעקב הוא: (י) ודלמא כתב עד. משמע הא אם כתב בראובן בן
יעקב עד יהא פסול וזה קשה דפסקין פלוגי בן איש פלוגי עד ומכשרין עם
בן איש פלוגי עד או איש פלוגי עד (ט) שאם חתמו מעיקרא איש פלוגי
עד שלא היה בל לדי ויף או בן למעלה ופלוגי עד למטה מחתיו כמו בן
יהא כשר אדרבה הוא לן למימר דאם חתמו מעיקרא איש פלוגי בן איש
פלוגי עד יהא כשר ויבי (י) הוא לן למימר לדי גימי שטיה אחרונה עם
בראו"ב דמתים עליו יהא פסול והכי הוא לן למימר ויש לומר דהא
תנן בן איש פלוגי עד כשר איש פלוגי עד כשר ולא משוי חילוק בין
פשוט למקושר ואית לן למימר דכשר הכא (י) אבל פלוגי בן פלוגי
עד לא תנן דכשר אע"ג דפלוגי בן פלוגי כשר וכל שכן כשנכתב
עד מכל מקום כיון דלא תנן דכשר בדיחא משויין חילוק דכפשוט
כשר במקושר דאחי לדי ויף פסול ויש שנותנין טעם שיותר יש לנו
להכשיר איש פלוגי עד דהא איכא כמה גרים שאין להם אב ואין יכולין

לאו דיעקב הוא. אין כזה המלכות שום אדם ששמו יעקב שיכתבו
ק: ודלמא בשמיא דכנז. יעקב חתם בראובן וכן מנהגו לחתום
לכבוד אביו: ודלמא סימנא שוים. לא בשביל שיהא עם החותם כך
אלא נהוג היה זה האיש לכתוב אומיות הללו לשם סימן כמו נורת
חומם שצנצנתו שמתנה מכירים שזה
שלח חומם זה: רב ליידי כוורא. נורת
הדג היה עושה בשטות במקום
חתימתו וכבר ידוע לעולם שזה הוא
חתימתו ומעול כחתימת שמו. והמפרש
טעם אמאי ליידי כוורא וחומתא אינו
אלא טועה ושמה על שם מעשיה זה
נהג לאכול גרים חיה נהג בתמריס'
וקימנא בעלמא היו עושים: מרואס.
חיותו של דקל וענפים חתם לרבי המקום
חתימת שמו: חסיס ספ"ן. משמו: חסיס
ע"ן. משמו: מרואס. מורן של ספינה.
משט"א בלע"ז: מר וזוטרא אמר למה
לך. כל הני שניוי דמיקי לרבי ירמיה
בר אבה הכי סבירא ליה שכל שטר
מקושר (ה) ועדים חתומים במנחון

אחורי הכתב לארכו מראשו לקופו בין מלמעלה למטה בין מלמטה
למעלה ואין עדין כלן בשיטה אחת פסול שפריך שמיחילין לחתום
בשורה זה תחת זה ולסיים בשורה הלכך בין שמתחילין לחתום שלשתן
כנגד שיטה אחרונה דהיינו מלמעלה למטה בין שמתחילין לחתום כנגד
שיטה ראשונה ומסיימן בשיטה אחרונה אינו יכול לל להסוף בסוף
השטר כשרי אין חתימתם כנגד ההוא תוספת לא ולא למיגו ולקלר
ריעותא דמלטה למעלה חותמין לא יתכן להעשות המקושר פשוט. כתב בפירוט
רבינו חננאל וזע"ג דפריך ר' ירמיה כל מה דאקשו עליה מתני' כרז
הוא לייקא דקתני [ג]. רבי חנינאל בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדי
ממוכו כשר שיכול לעשותו פשוט ואליכא דרבי ירמיה דאמר מקושר
עדי מלמטה למעלה חותמין לא יתכן להעשות המקושר פשוט. ולי
קשיא לך אי הכי אפי' לרבי הווא אפי' פשוט שכתבו עדי מאחוריו
יהא כשר שיכול לעשותו מקושר הא ל"ק דהא תנן [סא] פשוט עדי שנים
ואם חתמו מקושר המקושר בשני עדים פסול הוא אבל המקושר
שעדי ששם איש ישי עדים נכזבו אפי' אלף כשר הוא ועוד המקושר
אם חתמו פשוט נמא מאחור דלקמתן [קסד]: וכשר ואם חתמו הפשוט
מקושר יהיה מקושר שריר וקיים דלמרי לעיל [טז] דכשרים ליידי לקיימן
כל המחקר כולן ליידי שיכחבו צדמיהו ולא גרס דין. ופירוש כל
המחקר שאינן במקום שריר וקיים דלמרי לעיל [טז] דכשרים ליידי לקיימן
כסוף השטר לפני שריר וקיים שאם אינן מקיימין איכא למימר שמתק
וויף והגיה כראונו לאחר שנכתב השטר ולאחר שחתמו העדים: ולריך
שיחזור בו. והו שאנו כותבין בסוף השטר וקיימא מן פלוגי בר פלוגי
לפלוגי ככל מה דכתב ומפרש לעיל כו' דהיינו שמתפרש ויכול הענין
הכתוב למעלה והאי ולריך שיחזור הכי מפרשין לן ולריך שלא יהא
כתוב בסוף השטר בשיטה אחרונה שום דבר חידוש ושום תנאי שהשטר
תלי בו שאינו כתוב למעלה לפי שלא נלמד משטיה אחרונה דמפרש [לקנין]
ונמלא שיתקיים השטר העליון בלא התנאי ויגבה בו שלא כדון אע"פ שלא
שטריו כגון מעניו של שטר ומעתה לא נפסיד כלום אם לא נלמד
משטיה אחרונה שהרי כבר מפורש למעלה מה שכתב בשיטה אחרונה:
אמר

לחתום עם אביהו אלא פלוגי עד: ודלמא סימנא בעלמא שוויה רב דב צייר כוורא כו'. ואם חתמו שנייה תחתיהם מעיקרא נדיסקי
דראמריין פרק השולח (גיטין דף לו.) אבל הכא לא מ"מ אית לן למימר אי חתים איניש שמהי דלכניה שמה זה רגיל לחתום ק: בל מקושר
שאין עדין (ה) מאחוריו בשיטה. פי ר"י כשחותמין עליו מלמטה למעלה שיהיו כולן מתחילין בשיטה אחרונה ואין כי אם עד אחד
חתום לארכו של שטר וחותמין זה אחר זה לפיכך אי גימי שיטה אחרונה יתחון כל ראשי העדים ולא ישאר כי אם בן פלוגי עד ויכיר
הרמאות כיון שכל העדים חתוכין ואי מלמעלה למטה חתימי לריך שיהיו כולם כליים בשיטה אחרונה ולא נירא דמדהר לתרואי אפי' כתב עד
וא"כ כשותומים מלמעלה למטה בשיטה אחרונה וגימי לשיטה אחרונה גימי בדיחא עד של כל החתומין ופי' רבי"א לעולם
כקדן חתימי וכי תימא ויף מנאיה ויחמוס מאבדאי ויאמר כדי להרבות עדים הוא דעבדי הכי יהא פסול דכל מקושר שאין עדין כליים
בשיטה (ט) אחרונה יהא פסול לכך כיון שכל העדים חתומים בשיטה אחרונה מו לא יבא לדי ויף דמו לא מני חתום מאבדאי שכולם לריכס להיות
בשיטה אחת פסול כלומר שמתים בראובן בשיטה אחרונה וחתמי בן וחתמו יעקב וחתמו עד וכן כולם לכך אי גימי ליה לשיטה אחרונה
יתחון כל החתימות: אמר רבי יוחנן ב"ה המחוקין בורין צריך שיכתבו ודין קיימיהו. צפי רבינו חננאל לא גרס ודין אלא אי נמתק
דבר אחד ואח"כ כתב על המחוק לריך שיכתבו בסוף שטר מינות פלוגי דעל המחוק ואפי' לפסדים שלנו דגרסינן ודין לא קשיא מידי
אם אין כותבין ודין דלא הוי אלא שופרא דשטרטא ועוד שאנו כותבין שריר וקיים: וצריך שיחזור מעניו של שטר בשיטה
אחרונה. ואם חתמו עם כשר פלוגי שחתימת העדים חתומה מן השטר שיהא חתם ולא חתמו מעניו של שטר בשיטה
אחרונה יהא כשר דלמא איכא למיחש אי משום דאי הוה בעי (ט) מייף בדיחא חתם חתם הא אין למיין משטיה אחרונה ולהא ליכא
למיחש

ל גיטין דף לו. דף פו.
ז ב"ר רבא. (ט) ע"פ רש"י.
ד (דף קסג.) ע"פ רש"י.

הנהגות הב"ח

- (א) יב"ב ד"ה מר וזוטרא
- (ב) ובי מקושר ועדי חתומים:
- (ג) רוב ד"ה (ב"ב)
- (ד) ומכשר יהיה לוח סבור
- (ה) זיפו רביי פדיו. רבי
- (ו) חתום ח"כ מ"י ק"ה חתי
- (ז) חתום דרביין דלוח חתימה
- (ח) לוי דיעקב היה ל"ג דק"ה
- (ט) דרביין דמפרסום דלוח
- (י) דיעקב היה מ"ו ח"מ חתימן
- (יא) בא"ד אי לא חתימן
- (יב) חתימי וליקוחות
- (יג) חתום בשטותין ויף בלא
- (יד) שום שכתה יוליא חתם חתום
- (טו) למשת ל"ג חתימת דלוח
- (טז) שפיר נמתק: (ד) בא"ד ספי
- (טז) המגרש שני גיטין שכתבן
- (יז) על גב זה את שבעים
- (יח) הירושונים נקראים וכו'
- (יט) דתנן בן איש פלוגי וכו'
- (כ) דפשיטא ליה דקמא כשר
- (כא) וכו' כמו מן יעקב עד
- (כב) וירמיהו והא אינו כשר בראובן:
- (כג) גירדא ועוד לחת שפיר:
- (כד) בא"ד בן גירדא ורש"י
- (כה) פירש דבראו"ב כן:
- (כו) בא"ד ועוד פירש
- (כז) קמא לא אחי רבי
- (כח) למש חתם חתי שפירא:
- (כט) בא"ד דמתנן את
- (ל) שהעדיים נקראים שמו כשר
- (לא) ועם החלוקין נקראם בראובן
- (לב) כן עד שראובן קאי אבן
- (לג) יעקב עד ופשיטא דכשר:
- (לד) בא"ד והשתא חתומה
- (לה) חתימי דהאי יעקב עד
- (לו) דמתנן לא חתם בראובן דלא
- (לז) חתם שטיה דלוח וליכתי
- (לח) פריך ולימכר האי בן
- (לח) חתם שראובן ע"י (ט) ד"ה
- (לח) כתב וכו' פלוגי עד
- (לח) שום חתמו חתימה
- (לח) פלוגי עד לא היה:
- (לח) בא"ד ויכר בני סוף לן
- (לח) למימר דאי גימי שטיה וכו'
- (לח) ד"ה הוה לן (ט) בא"ד
- (לח) דכשר סוף ורובא אלול פלוגי
- (לח) וכו' חתימי דתנן פלוגי בן
- (לח) חתם כשר וכו' כיון דלא
- (לח) תנן דבראיה דכשר שפיר
- (לח) חתמו חתימה חתימה
- (לח) ד"ה לן מקושר שאין
- (לח) עדי כליים בשיטה אחת פי'
- (לח) רש"י כשותומין מאחורין
- (לח) מלמטה למעלה צריך שיהיו
- (לח) לול וכו' חתומין זה חתם
- (לח) זה לפיכך: (ט) בא"ד דכל
- (לח) מקושר שאין עדין פלוגי
- (לח) בשיטה אחת פירוש בשיטה
- (לח) אחרונה: (ז) ד"ה לריך כו'
- (לח) היה כשי היה מייף כו':

לעזר רש"י

משט"א (מש"ס). חזון.

מוסף רש"י

רב צייר כוורא. חתימת
ידו ולא היה סיבה שמו יב"ב
פ"ו ויב"ב ע"פ ר"ה. חרותא.
קמא של דקל וע"פ רש"י
מבותרא. רגיל חתימה וע"פ
ל"ג: אם שפירשן עליו
רגיל על ספינה וע"פ ר"ה.